

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw Obywatelskich
Zastępca Dyrektora
Karol Szmaj

egz. nr 1

DSO-WSC.094.3.2023
Warszawa, 1 lutego 2024 r.

Pani Agata Sobczyk
Wojewoda Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2023, na temat: „*Prawidłowość prowadzonych postępowań administracyjnych i terminowość załatwiania spraw z zakresu rejestracji stanu cywilnego a także skuteczność sprawowanego nadzoru*”, przeprowadzonej w Wydziale Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu z siedzibą przy al. Niepodległości 16/18 w Poznaniu.

Kontrolą został objęty okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone całkowicie poza siedzibą Wydziału Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, tj. w trybie zdalnym, na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 224), w okresie od 10 października 2023 r. do 17 listopada 2023 r., przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

Kierownik zespołu kontrolnego – Pan główny specjalista
w Departamencie Spraw Obywatelskich MSWiA, na podstawie upoważnienia nr 8/2022 z dnia 22 września 2023 r.,

członek zespołu kontrolnego – Pani główny specjalista
w Departamencie Spraw Obywatelskich MSWiA, na podstawie upoważnienia nr 7/2023 z dnia 22 września 2023 r.

Celem kontroli była ocena prawidłowości działań podejmowanych przez Wojewodę Wielkopolskiego w zakresie obowiązków realizowanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. *Prawo o aktach stanu cywilnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1378, ze zm.), w tym przede wszystkim ocena prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawach rejestracji stanu cywilnego, a także ocena sprawowanego nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego.

Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie kryteriów: legalności, celowości i rzetelności.

Zakres kontroli obejmował działalność Wojewody Wielkopolskiego w zakresie:

- prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych oraz wydawanych rozstrzygnięć (decyzji i postanowień), gdzie Wojewoda Wielkopolski działał jako organ pierwszej lub drugiej instancji, zarówno w zwyczajnych postępowaniach administracyjnych, jak i w trybach nadzwyczajnych. Prawidłowość oceniona została pod kątem zgodności z przepisami prawa materialnego i proceduralnego;
- terminowości załatwianych spraw;
- sprawowania nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego w województwie wielkopolskim.

Ogólna ocena kontrolowanej działalności.

Realizację przez Wojewodę Wielkopolskiego spraw z zakresu nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego oceniono pozytywnie¹.

Przyjęta w Wydziale Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu organizacja pracy zapewnia terminową realizację środków odwoławczych przekazanych do rozpatrzenia Wojewodzie Wielkopolskiemu, jak również realizację spraw prowadzonych przez Wojewodę Wielkopolskiego w pierwszej instancji.

Stwierdzone w toku kontroli uchybienia w sposobie prowadzenia postępowań administracyjnych nie miały negatywnego wpływu na merytoryczny wynik spraw.

W zakresie prawidłowości prowadzenia nadzoru przez Wojewodę Wielkopolskiego nad kierownikami urzędów stanu cywilnego, w wyniku kontroli stwierdzono uchybienia, które nie miały negatywnego wpływu na ogólną działalność tego organu w badanych obszarach.

Sformułowana powyżej ocena wynika z dokonanych w toku kontroli następujących ustaleń:

I. Organizacja pracy Wydziału Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

W 2022 roku sprawy z zakresu rejestracji stanu cywilnego realizowane były przez Oddział Nadzoru w Sprawach Obywatelskich znajdujący się w strukturze Wydziału Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

¹ Przyjęto następującą skalę ocen: ocena pozytywna, ocena pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocena negatywna.

Podstawowym aktem określającym szczegółową organizację i tryb pracy Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz zakresy spraw realizowanych przez komórki organizacyjne Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego jest regulamin organizacyjny Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wprowadzony zarządzeniem nr 610/21 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 17 listopada 2021 r. Natomiast strukturę organizacyjną Wydziału Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu określa regulamin organizacyjny tego Wydziału. W 2022 r. obowiązywały następujące zarządzenia Dyrektora Generalnego:

- Zarządzenie nr 37/21 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wydziału Spraw Obywatelskich;
- Zarządzenie nr 67/21 z dnia 23 grudnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego Wydziału Spraw Obywatelskich.

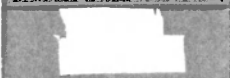
Za kierowanie Oddziałem Nadzoru w Sprawach Obywatelskich (w ramach Wydziału Spraw Obywatelskich) odpowiedzialny był kierownik.

Do zadań kierownika Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelskich należało m.in. zapewnienie prawidłowej, efektywnej i terminowej realizacji zadań z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Sprawy objęte kontrolą w 2022 r. realizowane były przez pięciu pracowników Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelstwa, w tym kierownika Oddziału Spraw Obywatelskich.

Stanowisko Kierownika Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelskich zajmowała Pani

Nadzór nad pracą Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelskich był sprawowany przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich.

Wykaz osób realizujących zadania będące przedmiotem kontroli oraz wskazanie zakresów obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, z których wynika realizacja przedmiotowych zadań w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. przedstawia poniższa tabela.

Wykaz osób realizujących zadania z zakresu rejestracji stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.			
Imię i nazwisko	Stanowisko	Data wydania zakresu obowiązków	Symbol stanowiska
	Kierownik Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelskich	19 listopada 2020 r.	SO-VII.1
	starszy inspektor wojewódzki	20 listopada 2020 r.	SO-VII.2

	starszy inspektor	2 grudnia 2020 r.	SO-VII.3
	inspektor wojewódzki	20 lipca 2021 r.	SO-VII.5
	młodszy specjalista	1 czerwca 2022 r.	SO-VII.4

*Sporządzono na podstawie dokumentów przekazanych z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

II. Ocena realizacji zadań przez Wydział Spraw Obywatelskich Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

A/ Prawidłowość prowadzenia postępowań administracyjnych.

Czynnościom kontrolnym poddano 6 postępowań administracyjnych Wojewody Wielkopolskiego prowadzonych w trybie zwykłym. W jednej kontrolowanej sprawie stwierdzono nieprawidłowość, niemniej nie rzutowała ona negatywnie w ujęciu ogólnym na funkcjonowanie kontrolowanej działalności Wojewody Wielkopolskiego.

- **Prawidłowość ustalenia przez Wojewodę Wielkopolskiego zachowania terminu do wniesienia środka odwoławczego** – przeprowadzona analiza 6 postępowań administracyjnych nie wykazała nieprawidłowości w powyższym zakresie (**100%**).
- **Prawidłowość dokonanej przez Wojewodę Wielkopolskiego oceny sposobu przeprowadzenia postępowania przez organ pierwszej instancji pod kątem terminowości załatwiania spraw** – dokonana analiza 6 postępowań administracyjnych nie wykazała błędów w 5 sprawach (**83%**). Natomiast w jednym postępowaniu stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.) dalej: Kpa, załatwienie sprawy powinno nastąpić niezwłocznie w oparciu o dowody powszechnie znane, albo znane organowi z urzędu lub dowody przedstawione przez stronę. W przypadku gdy sprawa wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, załatwienie sprawy powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej nie później niż w ciągu dwóch miesięcy. Stosownie zaś do art. 36 cyt. ustawy, o każdym przypadku niezakończona sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

W sprawie nr SO-VII.6231.3.2022.2, kierownik urzędu stanu cywilnego naruszył ww. przepisy, natomiast Wojewoda Wielkopolski jako organ drugiej instancji

badając ww. sprawę nie uczynił zarzutów organowi pierwszej instancji we wskazanym zakresie, zarówno w ramach postępowania odwoławczego, jak i działań nadzorczych wynikających z przepisów ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*.

Z akt ww. sprawy wynika, iż została ona zainicjowana wnioskiem z dnia 23 grudnia 2021 r. (data wpływu podania do urzędu stanu cywilnego to 30 grudnia 2021 r.), podczas gdy decyzja Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Kaliszu została wydana w dniu 18 marca 2022 r., tj. po upływie ponad 2 miesięcy od dnia złożenia podania przez Wnioskodawcę. Organ pierwszej instancji w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego nie zawiadamiał stron o niezatawieniu sprawy w terminie, przez co naruszył art. 35 i 36 ustawy *Kpa*.

- **Terminowość rozpatrywania przez Wojewodę Wielkopolskiego środków odwoławczych od rozstrzygnięć wydawanych przez kierownika urzędu stanu cywilnego w pierwszej instancji.**

Wojewoda rozpatrzył terminowo wszystkie środki odwoławcze, które zostały poddane kontroli w ramach przyjętej próby (100 %).

- **Prawidłowość zastosowania innych przepisów procedury administracyjnej oraz przepisów merytorycznych w postępowaniu odwoławczym.**

Analiza postępowań pod kątem prawidłowości stosowania procedury administracyjnej i przepisów merytorycznych w postępowaniu odwoławczym nie wykazała nieprawidłowości w 6 skontrolowanych sprawach (100 %).

- **Prawidłowość procedury administracyjnej w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez Wojewodę w trybach nadzwyczajnych.**

Analiza postępowań pod kątem prawidłowości stosowania procedury administracyjnej i przepisów merytorycznych nie wykazała nieprawidłowości w 2 skontrolowanych sprawach (100 %).

B/ Prawidłowość prowadzenia postępowań administracyjnych w przedmiocie unieważnienia jednego z dwóch/kilku aktów stanu cywilnego.

Czynnościom kontrolnym poddano 2 postępowania administracyjne Wojewody Wielkopolskiego prowadzone w przedmiocie unieważnienia jednego z dwóch/kilku aktów stanu cywilnego. W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w badanych sprawach.

- **Udział strony w postępowaniu administracyjnym.**

Przeprowadzona kontrola 2 postępowań administracyjnych nie wykazała nieprawidłowości w powyższym zakresie (100 %).

- **Prawidłowość procedury administracyjnej oraz przepisów merytorycznych.**

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w analizowanych sprawach (100 %).

- **Terminowość załatwiania spraw.**

W badanych sprawach, Wojewoda Wielkopolski terminowo wydał rozstrzygnięcie (100 %).

C/ Prawidłowość prowadzenia nadzoru.

W zakresie prawidłowości prowadzenia nadzoru przez Wojewodę Wielkopolskiego w okresie objętym kontrolą, w jednym z mierników mających na celu dokonanie oceny tego organu w badanym obszarze, stwierdzono uchybienie.

- **Przekazywanie zaleceń i rekomendacji celem kształtowania jednolitej polityki w zakresie rejestracji stanu cywilnego.**

Ocena realizacji zaleceń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dotyczących kształtowania jednolitej polityki w zakresie realizacji obowiązków określonych w ustawie *Prawo o aktach stanu cywilnego* wykazała prawidłowość działań podejmowanych w powyższym obszarze przez Wojewodę Wielkopolskiego, co należy ocenić pozytywnie.

W tym celu dokonano sprawdzenia, czy Wojewoda Wielkopolski przekazał kierownikom urzędów stanu cywilnego z terenu województwa wielkopolskiego wszystkie zalecenia i wytyczne kierowane w roku 2022 oraz czy uczynił to bez zbędnej zwłoki.

Oceny dokonano w odniesieniu do następujących zaleceń i wytycznych.

Wytyczne MSWiA	Data przekazania do kierowników usc.
DSO-WEL-0370-14-5/2022 z dnia 16 marca 2022 r.	17 marca 2022 r.
DSO-WSC-6001-13/2022 z dnia 6 czerwca 2022 r.	14 czerwca 2022 r.
DSO-WSC-6001-16/2022 z dnia 14 czerwca 2022 r.	23 czerwca 2022 r.
DSO-WSC-6001-22/2022 z dnia 1 sierpnia 2022 r.	4 sierpnia 2022 r.

DSO-WSC-6001-18/2021 z dnia 24 listopada 2022 r.	28 listopada 2022 r.
DSO-WSC-6001-33/2022 z dnia 15 grudnia 2022 r.	22 grudnia 2022 r.

Na 6 pism okólnych skierowanych przez Departament Spraw Obywatelskich MSWiA do wszystkich dyrektorów wydziałów spraw obywatelskich i równorzędnych urzędów wojewódzkich, Wojewoda Wielkopolski wskazał otrzymanie 6 pism, które zostały przekazane następnie podległym kierownikom urzędów stanu cywilnego.

Należy również dodać, że nie stwierdzono żadnych uchybień w zakresie terminowości w przekazywaniu przez Wojewodę Wielkopolskiego podległym kierownikom urzędów stanu cywilnego pism okólnych Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA. Wszystkie pisma okólne zostały przekazane w terminie kilku dni od momentu ich otrzymania z MSWiA.

- **Terminowość odpowiedzi na zapytania kierowników urzędów stanu cywilnego.**

Z zakresu rejestracji stanu cywilnego kontrola objęła 7 spraw, w których Wojewoda Wielkopolski udzielił odpowiedzi na zapytania kierowników urzędów stanu cywilnego z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Nie stwierdzono uchybień w terminowości załatwienia spraw (100 %).

- **Zgodność z prawem udzielania odpowiedzi na zapytania kierowników urzędów stanu cywilnego.**

Z zakresu rejestracji stanu cywilnego kontrola objęła 7 spraw dotyczących zapytań podległych Wojewodzie Wielkopolskiemu kierowników urzędów stanu cywilnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości (100 %).

- **Organizowanie spotkań/narad/konferencji/szkoleń z kierownikami urzędów stanu cywilnego.**

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w realizacji tego zadania.

W okresie objętym kontrolą, Wojewoda Wielkopolski w dniu 9 grudnia 2022 r. zorganizował w Sali Sesyjnej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu konferencję dla pracowników nadzorowanych urzędów stanu cywilnego pn. „Aktualne problemy w zakresie rejestracji stanu cywilnego, teoria i praktyka”. Z korespondencji Dyrektora Generalnego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego Nr SO-V.021.5.2023.1 z 24 sierpnia 2023 r. (działającego w ramach niniejszej kontroli z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego) wynika,

iż w konferencji udział wzięło ok. 150 uczestników. W trakcie konferencji poruszone zostały m.in. zagadnienia dotyczące:

- organizacji systemu rejestracji stanu cywilnego na Ukrainie,
- elektronicznej rejestracji stanu cywilnego na Ukrainie,
- wymiany dokumentów z zakresu rejestracji stanu cywilnego w obrocie międzynarodowym,
- podstawowych zasad prawa rodzinnego Ukrainy dla urzędników stanu cywilnego w Polsce,
- oceny i wartości dowodowej aktów stanu cywilnego sporządzonych na tymczasowo okupowanym terytorium Ukrainy,
- ukraińskich dokumentów stanu cywilnego (prezentacja i omówienie),
- zagadnień filiacyjnych w rejestracji stanu cywilnego z udziałem obywateli Ukrainy,
- wymiany informacji w zakresie rejestracji stanu cywilnego,
- legalizacji urzędowych dokumentów zagranicznych i zwolnień z legalizacji.

Po zakończeniu konferencji materiały szkoleniowe zostały udostępnione uczestnikom w formie pliku elektronicznego.

Dodatkowo w ww. korespondencji wskazano, że pracownicy Oddziału Nadzoru w Sprawach Obywatelskich pozostają w bieżącym kontakcie (telefoniczny, za pośrednictwem poczty elektronicznej) z pracownikami urzędów stanu cywilnego, co w ocenie jednostki kontrolowanej, pozwalało na rozwiązywanie problemów indywidualnych.

• **Planowanie kontroli w urzędach stanu cywilnego – brak uchybień.**

Zgodnie z planem kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na 2022 r., zaplanowanych zostało m.in. 12 kontroli z zakresu rejestracji stanu cywilnego, tj. w Urzędzie Stanu Cywilnego w Kępnie, Rychtalu, Sulmierzycach, Turku, Szamocinach, Gostyniu, Kaliszu, Poznaniu, Gołańczy, Śremie, Kościanie i Witkowie (pozycje od 388 do 399 planu kontroli Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego na 2022 r.).

• **Przeprowadzanie kontroli w urzędach stanu cywilnego – uchybienie.**

Z akt niniejszej kontroli wynika, że Wojewoda Wielkopolski w roku 2022 przeprowadził 2 kontrole w podległych urzędach stanu cywilnego, tj. w Urzędzie Stanu Cywilnego w Śremie, która wynikała z planu kontroli (wystąpienie pokontrolne Wojewody Wielkopolskiego nr KN-IV.431.2.2022.8 z 10 października 2023 r.) oraz w Urzędzie Stanu Cywilnego w Komornikach, która nie została ujęta w planie kontroli (wystąpienie pokontrolne Wojewody Wielkopolskiego Nr KN-IV.431.32.2022.1 z 2 marca 2023 r.).

Z powyższego wynika, że Wojewoda Wielkopolski przeprowadził tylko 1 kontrolę z 12 kontroli zaplanowanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego, co zostało ocenione jako uchybienie. Wskazać należy, że kontrole pozwalają ocenić prawidłowość realizacji zadań z zakresu m.in. rejestracji stanu cywilnego, zdiagnozować ewentualne problemy/wątpliwości, a w razie konieczności, podjąć działania zmierzające do wyeliminowania ewentualnych nieprawidłowości.

Wnioski i zalecenia.

W celu usunięcia stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości, wnoszę o:

- podjęcie stosownych działań polegających na zapewnieniu realizacji zaplanowanych kontroli z zakresu rejestracji stanu cywilnego w podległych urządach stanu cywilnego oraz w ramach prowadzonych przez Wojewodę Wielkopolskiego postępowań administracyjnych każdorazowe badanie terminowości wydawanych rozstrzygnięć przez organ pierwszej instancji.

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o przedstawienie, w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w sposobie prowadzenia spraw.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

z upoważnienia

Zastępca Dyrektora
Departamentu Spraw Obywatelskich
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

Wykonano w 2 egzemplarzach:
Egz. nr 1 - Wojewoda Wielkopolski
Egz. nr 2 - a/a

